

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 K., félévre 5 K., negyedévre 2 K. 50 f. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetési díj: Háromhásos petit-sor egyszeri hirdetésre 30 fillér; többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyitnér: minden sor 40 fillér.

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, ... az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. ...

Szerkesztőség: Eperjesen, Szebeni-út 14. sz.
Kiadóhivatal: Kósch Árpád könyvnyomdája Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

Az adóreform.

írta: dr. Flórián Károly.

IV. A földadó.

Az 1875:VII. t.-cz. szerint a földadót a földnek kataszteri tiszta-jövedelme alapján fizetik. Ezt a kataszteri tiszta-jövedelmet művelési ágak és minőségi osztályok szerint úgy számították ki, hogy a közönséges gazdálkodás mellett tartósan nyert középtermés értékéből a gazdálkodás rendes költségét levonták. A művelési ágak a következők: 1. szántóföld, 2. kert, 3. rét, 4. szőlő, 5. legelő, 6. erdő, 7. nádas. Minden művelési ágban pedig 8 minőségi osztályt különböztettek meg.

Az 1883:XLVI. t.-cz. alapján a földadó kulcsát a pénzügyminiszter a kataszteri tiszta-jövedelem 25-5%-ában állapította meg. Miután a kataszteri tiszta-jövedelem nem egyenlő a valódi tiszta-jövedelemmel, fölmerül a kérdés, hogy a földadó hány %-a a tényleges tiszta-jövedelemnek. Az 1898. évi földadó-statisztika szerint, a földadó terhe igen aránytalanul oszlik el, mert a haszonbér összegének, mint a föld tényleges tiszta-jövedelmének, 1—100%-a között váltakozik. Átlagosan az egész országban pedig: 10-8%. A Duna jobbpartján a kataszteri tiszta-jövedelem nagyon magas, Erdélyben pedig aránytalanul alacsony.

Ezek az aránytalanságokon akar segíteni a földadó-kataszter kiigazításáról és a földadó százalékának megállapításáról szóló 1909. évi V. t.-cz. Ennek a kiigazításnak két esete van. Az első eset abban áll, hogy a művelési ágban beállott állandó változásokat minden község-

ben hivatalból kell keresztülvinni. Iyen állandó változással állunk szemben új szőlők ültetésénél, erdősítésekénél, nádasok feltörésénél. Nem állandó ellenben a változás akkor, ha a legelőt csak azért törjük fel, hogy azt, mint legelőt, továbbra is hasznosíthassuk. A második esetnek, t. i. új osztálybasorozásnak, új tiszta-jövedelmi fokozatok föllállításának ellenben csak nagyobb aránytalanságok esetében van helye. A földadó-kataszter kiigazításának ezt a második esetét az országos földadó-bizottság rendeli el a törvényben felhívottak javaslata alapján. Javaslattal tehetnek a pénzügyigazgatóság, a helyszínelési felügyelőség, a kolozsvári kataszteri igazgatóság 1909. december végéig, a törvényhatóság, a községi képviselőtestület vagy legalább 20 községbeli földbirtokos pedig 1909. június 30-ikáig. Ezekről a javaslatokról a vármegyei földadó-bizottság is véleményét mond.

A művelési ágban beállott változásokat a községi (városi) közegek 1909. végéig hivatalból fölvenni tartoztak. A jövőben beálló ily változásokat 30 nap alatt tulajdonos köteles bejelenteni. Ezt a változást az azt követő évnek kezdetétől kell az adókiivetésnél figyelembe venni.

A kiigazítás másik esetének teendőit a pénzügyminiszter által kirendelt külön közegek végzik. Ezenkívül alakult minden vármegye területén vármegyei földadó-bizottság és Budapesten az országos földadó-bizottság.

A vármegyei földadó-bizottság 12 rendes- és 12 póttagját, a kis-, közép- és nagybirtokosok sorából, a törvényhatósági bizottság

választja. Előadója a földadónyilvántartási és a kataszteri helyszínelési személyzetből kirendelt, állami közeg. Azokban a községekben, a melyek területére a kiigazítás második esetét elrendelték, a vármegyei földadó-bizottság mellé a községi képviselőtestület 2—2 bizalmiférfiút választ. Ennek a bizottságnak az a feladata, hogy azokat a javaslatokat tárgyalás alá vegye, a melyeket a pénzügyminiszternek a vármegyére kirendelt szakközege eléje terjeszt. A tiszta-jövedelmi fokozatokra vonatkozó munkálatokat ez a bizottság a pénzügyminiszterhez terjeszti föl, a ki azokat megvizsgálja és, javaslata kíséretében, az országos bizottság elé terjeszti.

Az országos bizottságba a képviselőház és a főrendiház 10—10 rendes- és ugyanennyi póttagot választ, a pénzügyminiszter pedig 20 rendes- és ugyanennyi póttagot nevez ki. Elnöke a pénzügyminiszter. Ez a bizottság helyszíneli szemle után a tiszta-jövedelmi fokozatokat, végérvényesen s a további jogorvoslat kizárásával, megállapítja.

Az országos bizottság végérvényes határozatait ezután a községi munkálatokban keresztülvetik. Ez a munkálat minden községben közzszemlére teendő, hogy az érdekeltek 30 nap alatt beadhassák felszólamlásaikat. A felszólamlások felett a vármegyei földadó-bizottság határoz, a mely határozatot, újabb 30 nap alatt, az országos földadó-bizottsághoz lehet feleltesíteni. Ez véglegesen dönt.

Ha a kataszteri kiigazítás első esetéről van szó, úgy az adót 1910. január 1-jétől kezdve már az új kataszteri tiszta-jövedelem

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZAJA.

Tavaszi hang.

Zsong-bong a sok modern világdal;
Vesződni kétes problémákkal:
Ez a mi költőink divatja,
Mi most a hírnevet aratja.

Én nem megyek csodálni őket,
Inkább bejárom a mezőket;
Tavaszi van, ébred a természet,
Elfog az édes gyönyörézet.

Az erdőnek még nincsen lombja,
De már virul a tisztás dombja,
A gyep lejtőjén hogy felhágok,
Köszöntnek apró kis virágok.

Beárnyalják a friss fűszálak,
Közülök rám kikandikálnak,
Kikandikálnak, rám nevetnek,
Örülnek a szép kikeletnek.

Oh, szebb probléma van-e ennél?
Thémát, poéta, itt lehetnél,
Nem ott a füstös kávéházban,
Vagy heterák közt ideglázban.

Mikor a természet föléléd,
Oly egyszerű és szép az élet,
A halmok, völgyek szende bája,
A teremtés örök csodája.

Ha van is őszszel hervadása,
Szelid merengés lesz varázsa,
Bájos virági a szép multnak,
Emlékezetben fölvirulnak.

Oh, lehet télen is örülni,
Vidám szívek közt körben ülni,
Eltűnt időket elmesélni,
S ismét a szép tavaszt remélni.

Hol ép erőnek van kedélye,
Nincs ott az életnek rejtélye;
Kit tiszta érzés s jókedv áthat,
Minek keresne problémákat?

Csengey Gusztáv.

Jacopo Luno legendája.

Franciaából fordította: P. J.

(Vége.)

Jacopo nagy buzgalommal fogott munkájához. Sikertől hamarosan egy kitűnő bükkfatörköt találna, szárazat, mint a tapló, keményet, mint a vas s kongót, mint az ércz, s nagy kedvteléssel becézgette drága kincsét. Kedélye azonban nagy átalakuláson ment keresztül: napokon keresztül órákig szólanul ült műhelyében, kelletlenül válaszolgatva néha Zulieta kedveskedő csevegésére, ki a szobrászra váró nagy pénzösszeg miatt nem akarta vele az összeköttetést megszakítani.

A szobor készítése közben egy nap végre oda-szóltott Jacopo:

— Mondd csak, Zulieta, ha kis gyermeked volna, hogy tartanád őt karodban?

— Oh, szívemhez szorítanám a kicsikét, hogy ne fázzék szegényke, s föléje hajolva, piros pófácskáját csókolgatnám, mondván neki: «Te az enyém vagy».

— Megvan, így hát a Madonna gyöngye kis karjával magától távol fogja tartani a kisedet, a ki a lábai előtt leborult embertömegré fog letekinteni, s azt látszik mondani: «Íme, itt van O, a tiétek!»

Sokat takaríthat

meg, ha férfi- és gyermek-ruha szükségletét csak KASSÁN

Fő-utca 55. szám alatt ERDÉLYI-nél szerzi be. ■■■ a színházzal szemben, ■■■

Az ár feltüntetve minden darabon!

alapján kell kivetni; míg ellenben, ha a másodík esetről van szó, az új kataszteri tisztajövedelmet az összes munkálatok befejezését követő évnek kezdetétől, legkésőbb azonban 1913. január 1-jétől kell az adókiutésnél figyelembe venni. Az utóbbi időponttól kezdve a törvény a földadónak eddigi 25.5%-nyi kulcsát 20%-ra szállítja le.

Ha akataszteri tisztajövedelemnek főösszege a magyar birodalomban a 370 millió koronát annyival meghaladná, hogy a földadó kulcsát legalább 1/2%-kal mérsékelni lehetne, úgy a magasabb bevételt követő második évtől kezdve, a földadó kulcsának leszállítása iránt a költségvetési törvényben intézkedni kell.

Az új törvény a kihirdetés napján, azaz 1909. április 1-jén lépett életbe.

Az eperjesi ügyvédi kamara közgyűlése.

Ügyvédi kamaránk rendes, évi közgyűlését — dr. Propper Adolf elnök vezetése alatt — ápr. 6-ikán tartotta. A tagok szép számmal jelentek meg. Az elnök visszapillantást vetett az elmúlt év eseményeire; hangsúlyozta, hogy bár az ügyvéd tisztességes munkája még ma sem részesül a megérdemelt anyagi elismerésben, mégis a kamara minden tagja arra igyekezett, hogy megmaradjon azon a magas színvonalon, a melynek a kamara régi és mostani, hagyományos jó hírnevét köszönheti. Az elmúlt év január 1-jén életbelépett az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet. Ez nagy terhet ró a kamara tagjaira, kik is ennek csak terheivel ismerkedhettek meg. De egy évnek tapasztalata máris mutatja, hogy a törvénynek sok oly intézkedése van, a melynek orvoslása föltétlenül szükséges. Ezekhez tartozik elsősorban az, hogy a kamara minden tagnak hozzájárulási összegéért a naptári év kezdetétől fogva vagyoniilag felelős. Ennélfogva, ha az ügyvéd gyakorlata megszűnik, vagy lakhelyét más kamara területére áteszi, gyámintézeti járulékaért az a kamara felelős, a melynél jan. 1-jén lajstromozva volt. Ennek megváltoztatására az aradi kamara a kezdeményező lépést már megtette. Az elmúlt év folyamán a törvényhozás az ügyvédség bajain segítő törvényeket nem alkotott, a mennyiben sem az ügyvédi rendtartást, sem a polgári perrendtartást, sem a magánjogi törvénykönyvet meg nem alkotta. Örömmel üdvözlő az igazságügyi minisztérium vezetésében beállott változást, a mennyiben dr. Székely Ferencz jeles szakférfi, a ki az orvoslásra szolgáló intézkedéseket ismeri, s remélheti, hogy azokat meg is fogja valósítani.

A tagok az elnök alapos fejtegetéseit általános éljénzessel vették tudomásul.

Dr. Sstehlo János felolvasta az igazságügyi miniszter elé terjesztendő, évi jelentést, a melyet a választ-

mány állapított meg. Jelentékenyen (601-el) szaporodott a választmányi ügyiratoknak száma, a mit a nyugdíjintézettről szóló törvény okozott. Ügyvédek ellen 40 panasz érkezett és 1908-ról hátralékban volt 8. Ebből megszüntettek — tényálladék hiányában — 32-öt, a törvényszékhez illetékesség okából áttettek 5-öt, más-kép elintéztek 8-at. Végtárgyalás volt 12; 10 marasztaló és 2 fölmentő ítéletet eredményeztek; a marasztalások közül volt: 5 feddés, 4 pénzbírság és 1 ideiglenes felfüggesztés; 1 esetben az iratokat a kir. ügyész-séghez tették át. Fölvettek 15 és töröltek 11 ügyvédet, az év végén 157 volt bejegyezve, vagyis 4-el több, mint 1908. végén. Pártfogó ügyvédek a kamara 18, gondnokot 7 és védőt 383 esetben rendelt ki. A védői kirendelések rendkívüli megszorodását a büntető-novellának a fiatalok terheltekre vonatkozó intézkedései okozták. Ügyvédjelölt az év végén 108 maradt, vagyis 17-el több, mint 1908. utóján. A kamara bevétele 27 ezer kor. volt; a tagdíjhátralék 562 kor. Vagyontalanul elhalt, két ügyvédnek nyugdíjjárulékát a kamara fizette meg; több tagnak járuléka pedig előlegezni volt kénytelen. Figyelmezteti tagjait, hogy a családi állapotukban beállott változásokat január 5-ikéig minden évben a kamaránál okmányoltan bejelenteni el ne mulasztják. A népiroda szervezeti szabályait a választmány kidolgozta. Ez iroda az ügyvédi kamara egyik termében minden vasárnap délelőtt 10—12-ig fog működni.

Kamaránk a lefolyt évben, csatlakozva egyik társ-kamara mozgalmához, a belügyi és az igazságügyi miniszterhez a törvényhatósági tisztviselőknek a magán-gyakorlattól való eltiltása ügyében fölterjesztést intézett. Reméli, hogy az új igazságügyminiszter meg fogja alkotni a bűnvádi perrendtartás, a sajtó jog, a hiteltörvények és az ügyvédi rendtartás reformját s a bírói és ügyészi szervezet reorganizációját. Addig is rendeleti úton az ügyviteli szabályok egyszerűsítése és a bírónak a kezelési teendőktől felszabadítása sürögő feladatok volnának.

Sajnálatlalt emeli ki kamaránk, hogy nemrég a legmagasabb bírói állás betöltésénél nem tárgyilagosságot voltak irányadók; pedig voltak bírúk is, a kik erre az állásra kiválóan minősítve voltak, s jogász-közönségünk méltán elvárhatta volna, hogy a magyar igazságszolgáltatás fejébe nem oly férfú fog kinevezetni, a ki, mint igazságügyminiszter megfelelni képes nem volt. Sérti ez a kinevezés a bíraskodás és a köz-igazgatás egymástól való elkülönítésének elvét is. De viszont elismeréssel kell arról megemlékeznie, hogy a volt igazságügyminiszter *mások által* kezdeményezett, többrendbeli törvényalkotást tető alá hozott. Ellenben az általa kezdeményezett és a kamara szakértői véleményének kikérése nélkül megalkotott végrehajtási novellát a kamara életképtelennek tartja. A kandidációk figyelembe nem vétettek.

A Kúrián a tehermentesítési törvény hatása következtében az ügymenet lassúsága szűnik.

Panaszolja kamaránk, hogy bíróságaink az ügyvédi munkát gyakran megszegyenítő módon meg nem be-

csülik; a költségek megtétele rendszertelen. A kassai kir. táblánál az igazságszolgáltatás gyors, de helytelen nála az, hogy a költségeket hivatalból is leszállítja; ez az ügyvédek díjlevelek kiállítására fogja kényszeríteni. Az eperjesi törvényszék jogszolgáltatása az igényeket minden tekintetben kielégíti; a felebbezési tanács működése mintaszerű, elismerésre méltó, a vizsgálóbíró és az esküdtbíró eljárása is kifogástalan. A kiadmányozás nem elég gyors; a leírás megengedhetetlenül késedelmes. Az ügyvédi költségeket túlalacsony összegben állapítják meg, és ez a megállapítás a blankettás munkáért megállapítottnál is silányabb. A felebbezési tanács székhelyén kívül lakó ügyvédek megjelenésének költségeivel a feleket szükség nélkül terhelik. Az eperjesi járásbíróval a várakozó közönség a lépcsőházat és a folyosót kénytelen megszállani; ez már közegészségi szempontból is kifogás alá esik, de a közlekedést is megakasztja úgy, hogy a fél gyakran csak tolakodás útján bír céljához jutni. A járásbíró bírói és kezelői személyzetének létszáma nem elegendő. Újból kéri a kamara a makacssági napok megszüntetését. Némely vidéki járásbíró sokszor igen korai órára tűzi ki a tárgyalásokat. A bártfai járásbírósnál bírói, esetleg jegyzői, vagy telekkönyvi bírói állás volna rendszeresítendő. A kisszebeni járásbírósnál az ügygondnokok kirendelése nem igazságosan történik. Sérelmes a kassai táblai elnök azon intézkedése, hogy a pertárnoknak az otthon, előre elkészített jegyzőkönyveket elfogadnia tilos. Kifogásolható, hogy a girálty járásbírósnál az ügyvédek is korláttal vannak a bírótól elkerítve. Végül a jelentés újból felszólal a körjegyzők magánmunkálatának megengedése ellen; sürgeti a telekkönyvi beadványoknál az ügyvédi és körjegyzői kényszer életbeléptetését. A kamara fölterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez Sárosvármegye adóhivatali beosztásának a járásbírósnál való beosztásával való egyenlősítés iránt. A jegyzői munkálatok eltiltására és az ügyvédi kényszerre vonatkozó óhaját az összes kamarákkal közli.

A közgyűlés a szép jelentésért, a melyhez dr. Maybaum Artúr, dr. Neuwirth Zsigmond, dr. Zoltán Gedeon és dr. Both Tamás szoltak hozzá, dr. Sstehlo János kamarai titkárnak köszönetét és elismerését nyilvánította. A közgyűlés egyéb, fontosabb tárgyairól külön szólnak.

Velenceze.*

Írta Grynaeus István, VII. o. tanuló.

Röpít bennünket a vonat Velenceze felé. Az út rövidül, s gyorsan tűnnek föl egymás után a városok, falvak Budapest, Zágráb, s nemskóra a csodaszép Karszt-hegységben vagyunk. Sziklatömbök, erdők, szántóföldek váltják föl egymást, míg a távolban kéklő hegyek emelkednek. A kanyargós, hegyi pálya miatt újra, meg

* Az eperjesi evang. kollégiumi főgimnázium tizenhat tanulójaival dr. Wallentini Samu főgimn. tanár tanulmányi kirándulást rendezett Fiuméba és Velencezébe a húsvéti szünidőben. E szép és ismeretterjesztő tanulmányút egyrészt: Velencezének ügyes leírása ez a közleményünk.

Zulietta csodálkozással hallgatta a neki érthetetlen, költőies beszédet.

— Igen — folytatta lelkesülten Jaccopo, — gyöngéd lesz ő, mint a rózsátó, szeplőtlen, mint a lilium, kis fejecskeje mély alázattal fogja viselni a mennyei korona terhét.

— S a tied lesz, a dicsőségen kívül, a hétszáz arany — vágott közbe Zulietta, tárt karokkal kínálva forró ajkait a fiúnak, ki őt azonban kelletlenül elutasította magától.

A Madonna-szobor egészen rabul ejtette Jaccopot, magabazárkózott, szóvalan lett az azelőtt oly vidám legény, a rózsás, gondtalan derű eltűnt orcáiról, a melyeknek sápadt, megnyúlt vonásai még szebbé tették őt.

Valósággal imádni kezdte a befejezéséhez közeledő szoborművet, Zulietta pedig gyűlölte az ostoba bálványt, a mely szerelmesét tőle elhódította. Jaccopo, palástjába burkolózva, rendesen a Madonna lábainál aludt, fejét fatöncrére hajtva, s a pirkadó hajnal már serény munkában találta őt, vagy pedig műve előtt térdreborulva, gondolataiba elmélyedten.

Zulietta fokozódó türelmetlenséggel szemlélte a munka előrehaladását s az utolsó nap éjjelén, miután Jaccopo már nyugodni tért, kaján mosolylyal arcán, gyorsan felragadta a kész szobrot s a készenálló targonczára helyezve, nagy erőlködéssel kivonszolta a műhelyből. Kint, a csillagos ég alatt, még egy kis lelki-furdalást érzett a leány vakmerősége fölött, de mihamar megnyugtatta magát azzal, hogy hiszen csak egy érzéketlen fatuskó az, a mit sebbel-lobbal az Arno felé visz. A folyóhoz érve, felfordította a targonczát, a szobor a habokba locsant, s a felzavart víz tükrén ringó, milliányi csillagban Zulietta a csillogó aranyakat vélte

látni, a melyeket oktalan féltékenységgel, im, ilyen könnyelműen eljárt.

Jaccopo reggel zúrzavaros kiabálásra ébredt föl műhelyében, hevesen vitatkozó emberek között, kikben Lorenzo rendes kíséret ismerte föl. Zulietta is közöttük volt s ő vitte lehangosabban a szót.

Szajról-szájra járt a hír: eltűnt a Madonna. Jaccopo megtántorodott e rémhíre.

— A Madonna nem engedte meg, hogy istentelen készítse el az ő képmását s azért megsemmisítette a bűnös kéz művét — rikácsolták a papok Jaccopo felé, s fenyegető mozdulatokkal már köntösét igyekeztek leszakítani testéről. E pillanatban azonban nagy sokadalom fordult be az utcán Jaccopo háza felé, ünnepi ruhában, templomi zászlók alatt, zsolozsmákat zengedezve A zajongó társaság elhallgatott a műhelyben s kíváncsian tödült az ablakokhoz.

— Megkerült a Madonna! Nem várta meg, míg őt a templomba viszik, de maga ment oda! Ma reggel találták meg a Szűzanyát a ringó habokon, ég felé fordított arccal a templom lépcsőinél. Az Isten megmutatta hatalmát, s csodát művelt! — kiáltották örömitassan az újonnan érkezettek.

A fenyegető öklök egyszerre leereszkedtek, s az emberek térdreborulva csókolgatták Jaccopo kezét és ruhája szegélyét, a ki az egészből csak annyit értett meg, hogy műve már ott van a többi fölmentelt szobor között. A nagy felindulástól remegve, magatehetetlenül engedte, hogy a nép őt vállain diadalmenetben a templomba vigye, a melynek küszöbéről odarohant a főoltárhoz felállított Madonnához s előtte térdreborulva, rebegett érthetetlen szavakat. Az istentisztelet alatt nagy izgatottsága lecsillapodott s bensőjében helyet

adott egy leirhatlan megnyugvás szelid derűjének. Az orgona bűgása még visszhangzott a boltívek alatt, kísérvé a hívők áhítatos énekétől, a nép vallásos meggyőződésében megerősödött szívszédlet s a kihalt, csendes templomban csak Jaccopo maradt vissza, térdreborulva.

— Jaccopo — szólalt meg hirtelen mellette Lorenzo, megilletődött hangon, — műved meg van szentelve s az ég csodája szállott templomomra; íme ezer arany — s azzal duzzadt erszényt a szobrász összekulcsolt kezére helyezve, otthagya mozdulatlanul térdelve őt.

Egyszerre csak Zulietta surrant melleje:

— Jaccopo, ellopják pénzünket — suttogá, — jó lesz, ha magamhoz veszem az erszényt s vigyázok reá.

A megszólított nem felelt s Zulietta vállfűzőjébe rejtve a pénzt, elietett.

Jaccopo kedélyén a történet kitörölhetlen nyomot hagytak hátra. A meggyőződés, hogy az ég általa csodát művelt, minden gondolatát vallásos elmélkedések számára kötötte le; előbbi, istentelen életmódja undorral töltötte el, s most alázatos önmegtágadással akart a bűnös multért vezekelni.

Zulietta várt, várt néhány hétig, hogy Jaccopo elfeledi Madonnáját; de mikor látta, hogy eredménytelenül várakozik, elment Filippo atyához azzal a szándékkal, hogy majd töredelmesen meggyónja neki tettét.

— Szent atyám — rebegé neki zokogva, — a mi történt, az nem volt csoda, mert én vittem ki a szobrot a műhelyből s én dobtam az Arnoba.

A barát nagy zavarba jött erre a váratlan fölfedezésre, de, mint a hitbeli érdekek gondos ápolója, így inté a siró leányzó:

— Igenis, a csoda megtörtént s ne merészed ostoba fecsegéssel fölzaklatni a jámbor hívők lelkét, mert ha

újra feltér-
elbűvöltel
itt töltve,
gyönyörök
a maga
Szinte m
tengerből
játékait.

Mind
rá készül
akkor, ha

Csülu
évekkel
tainkról

Mind
Márk-ter-
templom
ezek alko

Mink
már küls

Közv
zászlórú-
fól, nem

Mag
épült;

és moza
életéből

való elra
nácson,
melyeket

hoztak e
külséjét
lehetéggé

látni kel-
nek róla

A S
«Torre
hatalmas
órját n

időt. Ot
nyilik, s
szobra

felett va
A to
köztük

A S
panile,
semmi

magána
a mely
most ne

A
melyet
alkotnal

a melyek
Szent-T
Bán

Karcsú,
igaz is,
mégis a

az ő ha
utat a

Zulie
kezni,
Madon

az ilyen
kedése

hogy a
maga i

—
még b

—
a szent

sem sz
bűnös

segélye
Öcsém

hogy
állasz;

csoda

újról feltűnedeznek azon helyek, a melyek már egyszer elbűvöltek minket. Megérkezünk Fiuméba s, egy napot itt töltve, hajóra szállunk s, miután a hullámok játékában gyönyörködünk, s a tengeri betegség is megkövetelte a maga áldozatait, — feltűnik a várva-várt Velence. Szinte megdöbbentő, mint emelkednek ki palotái a tengerből, mintha csak a fata morgana űzné velünk játékaikat.

Mindezt pedig csak külseje okozza; el lehet tehát rá készülvén az ember, hogy milyen érzések fogják el akkor, ha közelebről is megismeri.

Czélunk az, hogy rövid háromnapos — a melyeket evekké szeretne az ember átvarázsolni — tapasztalatainkról beszámoljunk.

Minden velencei kiránduló első dolga a Piazza, a Márk-tér, megtekintése. Itt áll a nevezetes Szt.-Márk-templom, a Campanile s a királyi (Doge-) palota; s ezek alkotják a teret. Ezen tér Velence szíve, középpontja.

Minket persze leginkább a templom érdekel, s már külseje is megérdemli, hogy vele foglalkozunk.

Közvetlen a templom előtt áll a három czédruszászlórúd, a melyekre az «Italia Unita» zászlait húzzák föl, nemzeti ünnepek alkalmával.

Maga a templom félig góth, félig byzanti stílusban épült; külseje márvány-oszlopokkal, faragványokkal és mozaikkal van díszítve. A mozaik-képek Szt.-Márk életéből vett jeleneteket, s holtestének Alexandriából való elrablásának körülményeit ábrázolják. Fent, a tornácson, áll a négy pompás érczöl, a «Quadriga», a melyeket, a IV-ik kereszt-hadjárat idején, 1205-ben hoztak el Konstantinápolyból. Böven leírni a templom külsejét nincs elegendő terem, de ez nem is nagyon lehetséges. Általában, Velenczéről olvasni kevés; azt látni kell, mert csak úgy lehet tiszta fogalma az embernek róla.

A Szt.-Márk-templomtól balra áll az óratorony, a «Torre del Orologio». Márvánnyal van borítva, s a hatalmas óra számlapja az időszámításnak mind a 24 óráját mutatja, s alatta kiugró számlap közli a rendes időt. Ott, a hol a kiugró számok vannak, két ajtó nyílik, s innen lépnek ki a napkeleti bölcsek, s Mária szobra előtt mutatják be hódolatukat. Mária szobra felett van Velence szimboluma, a szárnyas oroszlán.

A torony tetején látható két, karcsú alak úti a köztük levő harangra az órát.

A Szt.-Márk-templomtól jobbra emelkedik a Campanile, a mely most épülőfélben lévén, nem nyújt semmi különös látványt; legfeljebb arányairól alkothat magának az ember fogalmat. Itt van a «Loggia» is, a mely a Campanile bedőlésével nagyon megsérült, s most nem látható.

A «Piazza» mellett van a «Piazzetta» (Kis-tér), a melyet a Doge-palota és a «Libreria vecchia» épületek alkotnak. Azonnal szembetűnik két, hatalmas oszlop, a melyek közül az egyik a szárnyas oroszlán, a másikon Szent-Theodosius szobrai láthatók.

Bámulatos hatással van az emberre a Doge-palota. Karcsú, magas oszlopoi, gyönyörű homlokzata meg-

igaz is, hogy te vetted be a szent szobrot a folyóba, mégis a Madonna volt az, ki ezt tenned lehetővé tette, s az ő határtalan kegyelméből találta meg képmása az utat a ringó habokon a templomhoz.

Zulietta csendesén, szepelve próbálkozott még ellenkezni, hogy hiszen a halászbárkák állották útját a Madonnának a templom előtt, de mikor Filippo atya az ilyen istentelen állításokat a gonosz szellem incselkedéseinek találta mondani, sietve keresztet vetett, s hogy az ördög kísértéseitől mihamarább szabaduljon, maga is elhitte, hogy csoda történt valóban.

— Jaccopo ezer aranyát itt őrzöm magamnál — súgta még búcsúzóul a barátnak.

— Látod, leányom — felelé ez kenetteljesen, — a szent Szűz csodatevő igráima határtalan, még most sem szűnik meg csodákat művelni; Jaccopo veszendő bűnös lelkét megszabadítja a pokoltól, s Lorenzo aranyai segítségével te egy jóra való férjet találhatsz magadnak. Őcsém, Filippino, szívesen feleségül venne téged, mint-hogy te nyilvánvalólag a Madonna pártfogása alatt állasz; eddigi életmódodat megváltoztatnád, s az újabb csoda méltó párja volna az előbbinek.

döböntek az idegent. Feltűnik azonnal az emeleti oszlop-sor két, vörösmárvány oszlopa, a melyek között az ítéleteket hirdették ki, s a bűnöst a Szt.-Márk-templomnak a Piazzetta felé eső része mellett álló, kis, vörös porfir-oszlopra állították, mintegy pellengérré.

A Márk-templom falánál áll két, négyszögletű oszlop, a melyeket Jeruzsálem mellől hoztak ide a velenceiek. A Doge-palota tengerre nyíló homlokzata előtt elhaladva s fölmenve a «Szalma-híd» ra, magunk előtt látjuk a népszerű hidat, a «Sóhajok hídjá»-t. Elgondolkozva azon sok kegyetlenségen, a melynek ezen híd tanúja volt, megyünk visszafelé, hogy megnézzük az oszlopfeket, a melyek az emberi és állati életből vett jeleneteket ábrázolnak s megnézve a főbejáratot, a «Porta della Carta»-t, a mely fölött a palota építését befejező s az oroszlán előtt térdelő doge domborművé képe látható, visszatérünk a Piazzára, hogy a Márk-templom belsejét megnézzük.

Falai márvánnyal, mozaikkal, vagy fa-faragványokkal vannak fedve. A templom középpontjában van elhelyezve Márk apostol sírja, s ez egyúttal a főoltár is. Itt miséz Velence patriarchája. Magát a templom belsejét a rengeteg díszítés miatt lehetetlen leírni. Mozaikok, a melyek bibliai tárgyú jeleneteket ábrázolnak, vagy az apostolokat tüntetik föl arany háttérrel, borítják a falakat és a kupolákat.

A főhajóból lépünk be a sekrestyébe. A boltozatot azonnal feltűnik egy mozaik-kereszt, a melyen Jézus és az apostolok képei láthatók.

A templom többi részét nem jártuk be, de, hogy milyenek lehetnek, arról fogalmat alkothattunk magunknak. Mozaik, márvány, faragványok egymásutánja és tömege elkápráztatják, elszedítik a nézőt. Sajnálja az ember, hogy meg kell válnia e mesétől, továbbmennie, mikor itt is volna még, miben gyönyörködni.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

— **Kinevezések.** A király *Gerbery* Sándor eperjesi g. kath. lelkész és dr. *Repak* Jenő g. kath. theol. tanárt és papnöveldei aligazgatót címzetes kano-nokokká; a pénzügyminiszter *Óvári* Sándor eperjesi jogakadémiai, végzett hallgatót a zilahi pénzügyigazgató-sághoz p. ü. fogalmazó-gyakornokká kinevezte.

— **Kitüntetés.** *György* Samu vörösalmai gazdasága a szegedi országos gazdasági kiállításon kiállított gazdasági magvaiért a II. díjat — dicsérő-oklevelet — nyerte.

— **Személyi hírek.** Dr. *Platzer* Sándort, felvidékünk e kiváló nőorvosát bártfai hivatalos fűrdő-orvossá nevezték ki. Ottani fűrdői praxisát június 1-jén kezdi meg.

— **Búcsúestélyek.** A Kisszebenbe áthelyezett *Patocska* Jarosláv járásbírónak és az Eperjesre áthelyezett *Passuth* Ferencz tb. főszolgabírónak tiszteletére márcz 29-ikén Bártfán, a vasúti vendéglőben —

Zulietta valóban nem is húzódozott egy ilyen újabb csoda tárgyává lenni s miután Jaccopo, kihez tanácsért fordult, ridegen elutasította volt, röviden Filippino tisztes életepárja lett, aranyaival gazdagítván férjét. A templomban ezután kiváltságos díshely illette, őt s nem is törődött Jaccopoval, ki elrejtözve, az oszlopok árnyékában húzódozott meg.

Jaccopo ezután föl hagyott mesterségével s minden idejét a templombajárasnak és vallásos elmélkedéseinek szentelte. Órákhosszat zengedezte egyedül is a templomban a Madonna szolozsmáit, sanyargatásokkal elkínzott teste beteges, törékeny lett.

Egy napon, mikor Zulietta gyermekét keresztelték, hangja a szokottnál lelkesültebben csengett a templomban, a templomi nép között már mondogatták, hogy ily különös hévvel csak a halálra elkészültek szoktak énekelni s csakugyan elsatnyult, száraz, kihűlt testét később ott találta Filippo atya, elterülve a Madonna szobra előtt, megtört szemeivel a szobor arczára nézve.

Holttestét ugyanoda temették el, s bár szentté nem volt avatva, sírjához, mint csodáshatású kegyhelyhez, messze vidékről zárandokolt a hívők serege.

Bálint Lajos járásbíró és Szakmáry Géza főszolgabíró kezdeményezésére — igen sikerült búcsúestélyt rendeztek; — márcz 29-ikén pedig, *Patocska* Jarosláv tiszteletére, barátai és ismerősei a «Hungária»-szállodában társasvacsorát adtak, mely szintén jól sikerült.

— **Eljegyzés.** *Mihalovich* József, Sárosvármegye közigazgatási gyakornoka, bártfai lakos, eljegyezte *Tóth* István ottani rendőrkapitány leányát, *Margitot*.

— **Színház.** *Szabados* László szintársulata a tavaszi idényt vasárnap, április 10-ikén kezdi meg. Megnyitó-előadás: «Az erdészleány», operette. Az első hét ujdonságai: «A kuruzsló», szimű, és «Luxemburg grófia», operette. Bérelni a színházi titkárnál lehet, a szokásos föltételek mellett.

— **Térzene** lesz vasárnap, április 10-ikén (és ezentúl minden vasárnap) d. e. 1/2 12—1/2 1-ig a «Fekete sas»-szálló előtt. Az első térzene műsora a következő: 1. «Régi nóták», induló, Hoffmann F.-tól. 2. Nyitány «A corneillei harangok»-hoz. 3. «Törökök imája», a «Vanda» című operából, Doppler-től. 4. «Dalom», Gumbert-től. 5. «Szírének varázsa», keringő, Waldteufel-től. 6. Hunyadi-induló.

— **Széchenyi emlékünnepet** rendez a kassai kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére Kassa város közönsége, a legnagyobb magyar halálának 50-ik évfordulója alkalmából, április hó 10-ikén d. e. 10 órakor a Schalkház-szálló dísztermében, melynek műsora a következő: 1. Szózat. Éneklő a kassai zenekedvelők dalegylete. 2. Költemény. Szavalja Komjáthy Jánosné úrnő. 3. Ünnepi beszéd. Tartja dr. Siposs Aladár, a kassai kereskedelmi és iparkamara titkára. 4. «Hősök sírja.» Éneklő a kassai zenekedvelők dalegylete. 5. «Széchenyi és a nemzeti politika.» Irta és felolvassa dr. Kérészi Zoltán, jogakad. igazgató. 6. «Széchenyi emlékezete.» Irta Arany János. Szavalja dr. Gross Sándor ügyvéd. 7. Lányi: «Hunnia gyászja.» Előadja a III. honvédkerület zenekara. 8. Himnusz.

— **A Magy. Kárpát-egyesület Eperjesi Osztálya** vasárnap, ápr. 10-ikén, d. e. 11 1/4 órakor a Széchenyi-kör zongoratermében választmányi ülést tart. Erre a választmány tagjainak figyelmét ezúton is fölhívjuk.

— **A Sárosvármegyei Nemzeti Munkapárt** eperjesi kerületbeli választóinak ápr. 3-iki jelölő-gyűlésén — *Féchy* Zsigmond elnök ajánlatára — a Vigadó összes helyiségeit megtöltött választók egyhangulag br. *Ghillány* Imrét jelölték. Érte — *Kovaliczky* Kornél nagyprepost vezetésével — 25-tagú küldöttség ment, s ő a gyűlésben megjelenvén, programbeszédét nyomban megtartotta. Kívüle még dr. *Tóth* Sándor, *Gömöry* János és — tót nyelven — *Sztankay* László tartottak beszédeket. A gyűlés az eperjesi végrehajtó-bizottság elnökévé dr. *Rosenberg* Teofilt választotta meg. Üdvözlő-sürgönyöket küldtek: gr. *Khuen-Héderváry* Károlynak, a Nemzeti Társaskörnek és gr. *Tisza* Istvánnak. A munkapárt bártfai kerületének gyűlése *Bornemissa* Lajost, a girálton kerületé *Bujanovich* Gyulát és a kisszebeni kerületé *Szinyei* Merse Félixet jelölte. Mindhárom helyen jól sikerült bankettet is tartottak, a melyeken Bártfán és Girálton vármegyénk főispánja, *Semsey* Boldizsár is résztvett.

— **Új ügyvéd.** Dr. *Ónody* Géza eperjesi ügyvédjelölt az ügyvédi vizsgálatot Budapesten letette. Irodát Eperjesen fog nyitni.

— **Az eperjesi függetlenségi párt** ápr. 3-ikán népes társasvacsorát rendezett a «Newyork» kávéház emeleti termében. Többen (Perényi Vilmos, dr. Mikler Károly és dr. Rosenberg Mór) felkösztöntöket mondtak és a vendégek közül mintegy 25-en a párt kötelekébe beléptek. A pártnak jelöltje ez- időszerint még nincsen.

— **Vallásos előadás.** Az eperjesi gör. kath. hitközség márcz. 20-ikán tartotta V-ik, vallásos tárgyú előadását a kir. g. kath. tanítóképző épületében. Műsora a következő volt: 1. C. France: «Concert-ouverture», Nr. 19. Előadta a kir. g. kath. tanítóképző-

„BITUMINA“

kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. — „Bitumina“ régi zindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. Csakis védjeggyel ellátott tekerceket fogadjunk el.

Gyári főraktár Eperjes és vidéke részére:

MOSKOVITS GYULA vaskereskedésében, **EPERJES.**

tiszta bitumenből készített, valódi aszfalt-tetőlemez; tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolást nem igénylő

— **TETŐFEDŐANYAG.** —

„Bitumina“-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és

„Bitumina“-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és

intézet zenekara, *Nedved* Vilmos tanár vezetésével. 2. Kiss Menyhért: «Solus». Előadta *Kuhár* Gyula tanítójelölt. 3. Bellini: «Norma». Zongorán előadta *Kisak* Bertalan joghallgató. 4. «A budehizmus és mohamedánizmus szemben a kereszténységgel». Előadta dr. *Vojtovich* József székesegyházi kanonok. 5. Kreutzer: «Kápolna». Előadta a theol. akad. hallgatók énekkara, *Kisak* János tanár vezetésével.

— **Halálozások.** Rittersfeldi és madari *Kreybig* Károly cs. és kir. ny. á. altábornagy neje, sz. De Heck Emma, életének 70-ik évében, április 3-ikán Szegeden elhunyt. A boldogult hült tetemét Budapesten a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Benne dr. csáfordi Tóth Sándornak, az eperjesi kir. kath. főgimnázium igazgatójának neje, szül. Kreybig Adél, édesanyját, dr. Tóth Sándor pedig anyósát gyászolja.

Csikszentmihályi *Sándor* Kálmán nyug. kir. ítélőtáblai bír., április 5-ikén, életének 57-ik évében Maros-Vásárhelyt jobblétre szenderült. Földi maradványai Mező-Kapusra szállítottak és ott a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Az elköltözöttben öv. Réz Mihályné testvérét, dr. Réz Mihály jogakadémiai tanár pedig nagybátyját vesztette el.

— **A Kassai Kazinczy-kör** április 3-ikán, vasárnap, délelőtt 11 órakor, a városháza nagytermében tisztújítással egybekötött, rendes, évi közgyűlést tartott.

— **Pásztory** cs. és kir. udvari szállító *virágkereskedése* — Budapest, VIII., Rákóczi-út 3. — képes árjegyzéket kívánatra díjtalanul küld.

— **Növendékek hangversenye.** *Novák* József zenetanító a mélyen tisztelt szülők s érdeklődők szives tudomására adja, hogy folyó évi április 17-ikén, vasárnap délután pont 4 $\frac{1}{2}$ órakor, a Rákóczi-kör nagytermében növendékeivel hangversenyt rendez. A műsor 22 pontból fog állani. Meghívók s részletes program szét fognak küldetni.

— **«Gömöri Ujság»** címmel Rimaszombatban új szépirodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap indult meg. Szerkesztője György Lajos, főmunkatársa dr. Wallentiny Dezső prot. főgimnáziumi tanár.

— **Az Eperjes-Bártfai h. é. vasút** r.-t. igazgatóságai tagjaiként az eperjesi kir. törvényszék újabban a következőket jegyezte be a cégjegyzékbe: Barta Arnold, Enyedi Béni, dr. Schöber Béla, dr. Fellner Frigyes és id. Földiák Vilmos ügyvezető-igazgató.

— **Az eperjesi jogászfűjság március 15-iki díszelőadására** *Csengey* Gusztáv által írt és *Ibrányi* Hanna által elszavalt «Márczius idusa» cz. költeményt ábrázoló élőképek gyönyörű fényképét készítette most el *Divald* Lajos műintézete. Kiváló gond, művészi ízlés és helyes kidolgozás jellemzik a régi, jeles hírnévek örvendő intézetnek ezúttal is kitűnően sikerült fővételét, a mely *Theiss* Ármán szép üzletének kirakatában közszemlére kitétetvén, azt a közönség nagy érdeklődéssel szemléli s az élőképekben szerepelt bájos, ifjú hölgyeknek arcmásáiban és a férfakkal együtt igen ügyes csoportosítást alkotó összképben sok gyönyörűséget talál. A szép fénykép lapunk felelős szerkesztőjének, mint különben is a fényes sikerű estély támogatására fölkértnek, megkeresése következtében, előkelő fővárosi képes-lapok útján az egész országban is bizonyára méltó tetszést fog találni.

— **Műkedvelői előadás Sebeskellemesen.** A Sebeskellemes Magyar Kör márcz. 27-ik napján, saját könyvtára javára, műkedvelői színelőadást rendezett, mely minden várakozáson felül sikerült. Sebeskellemes, Alsósebes és Kellemes községek színe-java megjelent, hogy egy élvezetes estét töltsön. Színr került: Katona Bélának «A migrén» című, egyfelvonásos bohózata. A szereplők kitűnően feleltek meg feladatuknak, és a közönség nem is fukarkodott

a tapsal. Az előadásnak szép anyagi és erkölcsi sikere volt. Felülfizettek: Stefkó Nándor körjegyző 3 kor.-t, Henger József 1 kor.-t, Weisz Edéné 20 fill.-t. Fogadják a mélyen tisztelt felülfizetők ezúton is a rendezőség hálás köszönését!

— **Tudományos esték.** *Villecs* János április 4-ikén befejezte Görgéiről és Kossuthról szóló előadásait. Ezúttal elsősorban a világi fegyverlettel foglalkozott, a melyet szükségképpen jelentett ki, mert akkor Magyarországot megmenteni már nem lehetett. Kossuth Lajos azonban irataiban hangsúlyozza, hogy azt tudta, mikép Görgéi neki személyes ellensége, de azt, hogy a fegyverlettel is árulást fog a haza ellen elkövetni, róla soha föl nem tette. A két ellentétes állítás közül *Villecz* Görgéit fogadta el alaposnak. Indokolta ezt azzal, hogy míg Görgéi visszaemlékezéseit már 2 év mulva (1851-ben, 33-éves korában) vetette papírra, addig Kossuth csak 1888-ban, illetőleg 1890-ben (86—88-éves korában), s maga is mondja, hogy mindenre pontosan vissza nem emlékezik, arra azonban Kossuth határozottan visszaemlékeznivel, hogy Görgéivel azon a napon beszélt utoljára, mikor Nagy Sándornak a Temesvárra vonulás parancsát adta. Ez nem így van, mert Kossuth ezt a rendeletét 1848. aug. 9-ikén adta ki, és Görgéivel 10-ikén beszélt utoljára. Kossuthnak ez a, 24-órás tévedése megdönti azt az állítást, hogy nem kontempláltak, mikép ütközött fog vivatni. A dolog úgy áll, hogy 9-ikén este, midőn Nagy Sándornak parancsot adtak, még nem kontempláltak a temesvári csatát, de midőn Nagy Sándor Arad kapujától visszaveretett, akkor meg kellett arról győződni, hogy Dembinszky Temesvárnál csatát vesztett. Hogyan mondhatja tehát Kossuth, hogy a minisztertanács után egyetlen oly szó sem fordult elő, a mely oly érelemnek lett volna kifolyása, hogy Görgéi a szabadságharcot elveszítettnek tekintette volna? Előadta *Villecz*, hogy Görgéi a kivégeztetéstől csupán az által menekült, hogy Paskievics orosz fővezér és a czár őt «diadalmi jelvény»-nek tekintették. Paskievics a magyar foglyok részére levélileg kegyelmet kért Haynautól, de ez a foglyokat mégis kivégeztette. E fölött a czár is bosszankodott. Haynau vérengzése tisztán az osztrák katonai párt bosszúműve volt, a mely nem törődött a szövetséges oroszok nehezítésével és utat birt találni az ifjú császárhoz. *Villecz* czéltalannak jelentette ki sokaknak azt a kérdését, hogy miért nem vonult ki Görgéi török földre, miért nem halt meg Zrinyi Miklós módjára, s hogy miért fogadott el Görgéi Paskievicstől pénz segélyt és az osztrákoktól nyugdíjat. *Villecz* szerint Görgéi elsősorban jó stratégia, másodsorban jó taktikus volt, a mit Haynau is, illetőleg hadsegéde is elismert. Haynau nem volt teljesen beszámítható ember. Görgéit 1888-ban volt fegyvertársai (200 tiszt, köztük az eperjesi Dessewffy Lajos is, meg dr. Apáthy István, Bakody Tivadar, Lummitzer és Batizfalvy egyetemi tanárok, Klapka tábornok, Salamon Ferencz, Szász Károly ref. püspök, Szilágyi Sándor egyetemi könyvtári igazgató, Vadnay Károly) rehabilitálták. Kossuth nagy ember volt, de rossz fizikummal (neurasthénias volt). Jelleme változó volt. Korának jelesei (Petőfi, Arany, Széchenyi, Deák) — úgy látszik — rá nagyobb befolyást nem gyakoroltak. Bátor és tehetséges ember is volt; anyagilag teljesen önzetlen; idealizmusa minden nemtel motívumnak föltételezését kizárja. A mit Görgéivel az emigrációban tett (hogy t. i. árulónak nyilvánította), ethikai szempontból menteni nem lehet, de politikai szempontból igen. Neki u. i. szüksége volt arra a hitre, hogy Magyarország függetlenségének kivívása Görgéivel egyetértőleg sikerült volna. Kossuth Lajosnak, a Kossuth Ferencz által kiadott, 1867-ben írt levele szerint Görgéi intrikus volt, de nem ex professo áruló. Az *érsékek* tudása nem mindig azonos a bizonyításon alapuló tudással, s így esetleg várni kell oly nemzedékre, mely a 48 és 67 hatását már nem érzi oly közvetlenül, mint mi. Addig nyugodjunk meg abban, hogy Kossuth és Görgéi két nagy emberünk volt. *Villecz* János alapos és mély történelmi

tudású és kutatásokon alapuló, tanulságos fejtegetéseit általános óvációban és elismerésben részesült a szépszámú hallgatóság részéről.

— **Panasz a közigazgatásra.** A selyemtenyészési felügyelőség részéről nagy a panasz, hogy a törvényhatóságok nem részesítik kellő védelemben, illetőleg támogatásban a selyemtenyészést. A mezőrendőri törvény világos rendelkezései ellenére u. i. köztereken és közutakon szederfákat nem ültetnek s a kiszáradtak helyére nem ültetnek újakat. Pedig egyes vidékeken máris szép anyagi hasznot tud felmutatni a selyemtenyészéssel foglalkozó lakosság.

— **A Szabadgondolköz Magyarországi Egyesület Eperjesen** legutóbbi főkegyelet alakított. Elnöke dr. Hebelt Ede, alelnökei dr. Maybaum Artúr és Lovik Ernő, pénztárosa Sziklai István, ellenőre dr. Lichtig Artúr lett. A főkegyelet *április 17-ikén* felolvasó-estélyt tart. Felolvas *Jász* Oszkár, a Huszadik Század szerkesztője és a Társadalomtudományi Társaság főtitkára.

— **Egy népszerű.** A *Moll*-féle borsesz által a betegeknek egy ép oly gyógyhatású, mint oleos szer nyújtatik közséves és csúszos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel *Moll* A. gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan *Moll*-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **Francia-magyar színelőadás.** Április 3-ikán tartott meg, szépszámú közönség jelenlétében, a második és ez idényben utolsó magyar-francia zártkörű előadás. A műsort *Tester* Zsófia élvezetes változatossággal állította össze. A program első pontja, a *Bornemisza* Margit és *Roskoványi* Miczi által előadott párbeszéd, méltóan megérdemelte a közönség szünni nem akaró tapsviharát. Úgy a találó tárgy, mint a művészi kiállítás és az élvezetes előadás nagy tetszést aratott a közönségnél. A magyar és francia nemzet volt a szereplők személyében megismerésítve. Kétoldalt, magyar, illetve francia nemzeti öltözetben, *Máriássy* Dezső és ifj. *Kurth* Miksa tartották a két nemzet czímerét. Valóban kedves képet nyújtottak. Ezután *Saly* Dezső szavalata következett, *Urban* Géza és *Uhlarik* Pál összhangzatos hegedűkíséretével. Általános elismerést keltett ez a pont is. Végtelenül bájos jelenet következett ezután: *Szekeress* Albin, a tavasz megszemélyesítője, sorban üdvözölte a királyokat, mindmegannyi edes, ifjú leánykát. Úgy a virágok, mint a tavasz jelmezei finom ízléssrel tettek bizonyosságot. E festőileg összeállított képben, a vezető *Szekeress* Albinon kívül, résztvettek: Baán Adrienne, Fleischmann Olga, Herz Katinka, Kurth Médy, Müller Lily, Pálesch Lenke, Peskó Lenke, Rakovszky Judit, Rosenberg Márta és Stix Margit. *Roskoványi* Ella, «Dons les nuages» cz. monológjával és ügyesen kifejezésre juttatott játékaival, sok tapsban részesült. Az ezután előadott két pontban: a «Les deux timides» cz. vígjátékban és a «Cyrano de Bergerac» cz. hősi komédia V. felvonásában az összes szereplők úgy ügyes játékkal, mint tiszta francia kiejtésükkel nagy tetszést nyertek. Szerepeltek: *Peterlongo* Ida, *Fleischmann* Elza, *Csatáry* János, *Saly* Dezső és *Uhlarik* Pál. A minden pontban fényesen sikerült előadás után a közönség meglegedetten oszlott szét, újból meggyőződve, hogy *Tester* Zsófia jól vezeti és sikerrel oktatja tanítványait a francia nyelvben és a színpadi föllépésben egyaránt.

— **Sárosvármegyei Pártfogó Egyesület.** *Kérem.* Az emberszeretet nevében kérjük mindazokat az embertársainkat, kik a züllésnek indult vagy az erkölcsi romlás veszélyének kitétt gyermekek és fiatalok társadalmi védelméhez akár személyes tevékenységükkel, akár anyagi támogatással hozzájárulni hajlandók, hogy az alakulóban levő Sárosvármegyei Pártfogó Egyesületbe lépni s erre való készségüket, koruk, vallásuk, foglalkozásuk és annak kitüntetése mellett, vajjon mint működő-, rendes, pár-

As orvosi kar által ajánlva.

Gümőkór (tüdőbajok), légzőszervi bántalmak, számarköhögés, influenzánál.

Ki használjon Sirolint?

1. A ki hosszú időn keresztül köhögés bántalmában szenved.
2. Mindazok, kik gégehurutban szenvednek. Sirolin „Roche” által rövid időn belül meggyógyulnak.
3. Asztmában szenvedők már rövid használat után lényegesen könnyebbülést éreznek.
4. Skrofulus, mirigyduzzadásos, szem- és orruzsos gyermekeknek rendkívül fontos szer a Sirolin.
5. A taplákózatot nagyban elősegíti.

Onk eredeti csomagolású SIROLIN „Roche”-t kérjünk és pótszereket határozottan utasítsunk vissza.

F. Hoffman-La Roche & Co Basel (Schweiz) Grenzach (Baden)

Sirolin

„Roche”

kapható minden gyógyszer-tárban.
Ára üvegenként 4 korona.

1910
toló- v
fölvétel
elnök á
legyene
Árpád
zöljök
3. §. A
erkölcs
tetendő
gyerme
próbár
E czél
lemme
a zülle
nek k
állapít
okait,
képest
jesítése
vagy f
remell
elhelye
tekes
hogy
iskola
a házi
vagy
dosko
részér
teendő
XXXV
kező
egyes
kezik
ségere
zettan
a ház
felügy
korú
tárgya
tettes
ügyei
sületi
műkö
Műkö
szabá
részt
érintl
az eg
kik é
tagok
mind
kés
intézt
műkö
érdel
lozsv
szigo
anya
jegyz
az e
a tar
deszt
teszt
abbó
zuso
napo
szem
meg
A lét
Józse
agyo
Két
szüle
az o
hogy
az á
szorg
élhet
A V
éltel
a m
nem
juto
óraig
haza
járt
pály
alját
örök
de emb

toló- vagy alapító-tagok kívánják-e az egyesületbe felvételni, nevük aláírásával az *Uhlarik* Mátyás kir. tszéki elnök által kibocsátott gyűjtő-íven kijelenteni szívesek legyenek. Belépéseket lapunk kiadóhivatala is — *Kösch* Árpád üzletében — elfogad. Tájékoztató alább közöljük az alapszabálytervezetnek néhány szakaszát. 3. §. Az egyesület célja: a züllésnek indult és az erkölcsi romlás veszélyének kitett, valamint a büntetendő cselekmény miatt a hatóságok elé került gyermekek és fiatalok védelme, nemkülönben a próbábocsátottak fölötti felügyelet gyakorlása. 4. §. E cél elérésére az egyesület: 1. társadalmi úton figyelemmel kíséri a gyermekek nevelését és kipuhatója a züllésnek indult, vagy az erkölcsi romlás veszélyének kitett gyermekeket és fiatalokat; 2. megállapítja a züllésnek és az erkölcsi romlás veszélyének okait, s ezeknek megszüntetésére a körülményekhez képest: a) tanácssal látja el, vagy kötelességük teljesítésére figyelmezteti a szülőket; b) ha a gyermek vagy fiatalok megjavulása eddigi környezetében nem remélhető, úgy annak más, megbízható helyen leendő elhelyezése érdekében indokolt jelentést tesz az illetékes hatósághoz; 3. szükség esetén gondoskodik arról, hogy a hatóságok határozata értelmében házi vagy iskolai megfenyítés alá eső gyermekek és fiatalok a házi fegyelem gyakorlására jogosított személynek vagy az iskolai hatóságoknak átadassanak; 4. gondoskodik a bűnvádi eljárás alá került fiatalok részére szükséges pártfogókról és mindazoknak a teendőiknek kellő ellátásáról, melyeket az 1908. évi XXXVI. t. cz. és az ennek életbeléptetéséről rendelkező kormányrendeletek a pártfogók és pártfogóegyesületek hatáskörébe utalnak. Nevezetesen: segítkezik a hatóságoknak a fiatalok terheltek egyéniségére és életviszonyaira vonatkozó adatok (környezetanulmány) beszerzésében, intézkedik szükség esetén a házi felügyelet gyakorlása, a próbára bocsátottak felügyelete, végül a javító-nevelésre utasított fiatalok tárgyában; 5. gondoskodik végül a fiatalok büntetések jogi védelméről és arról, hogy a fiatalok ügyeinek főtárgyalásánál lehetőleg mindig egy egyesületi tag jelen legyen. 6. §. Az egyesület tagjai: 1. működő-, 2. rendes, 3. pártoló- és 4. alapító-tagok. 9. §. Működő-tagok azok, a kik az egyesületnek az alapszabályok 4. §-ában körülírt munkásságában tevékeny részt vesznek s annak érdekében az egyesülettel az érintkezést fentartják. Rendes tagok mindazok, a kik az egyesület pénztárába évenként 2, pártoló-tagok, a kik évenként legalább 1 koronát befizetnek. Alapító tagok azok, a kik az egyesület pénztárába egyszer s mindenkorra legalább 50 koronát befizetnek.

Jogi szigorlatokra való készülés megkönnyítése. Érdekes intézményt honosított meg Kolozsvárt, Malom-u 14. sz. a működő dr. Dobó jogi szeminárium. Azon jogszigorlatok érdekében ugyanis, a kik szigorlatuk letétele előtt Kolozsvárról csak rövid ideig tartózkodhatnak, olyan rendszert honosított meg, mely lehetővé teszi azt, hogy a szigorlatokra a vidékiek otthon elkészülhessenek. Az anyag lényegét magukba foglaló jegyzeteken kívül oly jegyzeteket is készített, a melyek teljes rendszerességgel az egész anyagot olyként foglalják magukban, hogy a tankönyveket helyettesítik, az összes szigorlati kérdéseket fellelík s a megmagyarázást nélkülözhetővé teszik. E jegyzeteket a vidékieknek kikölcsönzi, s azok abból otthon elkészülve, úgynevezett rekapituláló kurzuson vesznek részt Kolozsvárt 1—2 héti. Ezenkívül naponként próbaszigorlatokat tart. «Tájékoztató a jogi szemináriumról» című könyvét a szeminárium ingyen megküldi.

Anyagi gond elől a halálba. A létért való küzdelemnek újabb áldozata van: *Metzner* József, a magyar államnyomda egyik főtisztviselője, agyonlőtte magát Budapesten, a keleti pályaudvaron. Két árva s özvegyet hagyott hátra. *Metzner* eperjesi születésű, evangélikus vallású ember volt. Fiatal korában az orvosi pályára készült, de utóbb úgy fordult a sora, hogy be kellett állnia hivatalnoknak. Évek óta szolgált az államnyomdában, a hol megbecsülték pontosságáért, szorgalmáért és becsületességéért. Családjával boldogan élhetett volna, ha meg nem keserítik az anyagi gondok. A Várók-utca 11. számú házában laktak. Szerényen éltek, de a férfi fizetéséből mégsem teltelt mindenre, a mi szükséges. *Metzner* adósságot csinált. A jövedelem nem szaporodott, a kötelezettség egyre nőtt s így jutott el a teljes fizetéképtelenségig. Előzőleg este hét óráig volt az államnyomdában, de onnan nem ment haza, hanem elindult a városba bolyongani. Hogy hol járt az éjszaka, nem tudják. Reggel öt órakor a keleti pályaudvar csarnokában, a rendőrszobába vivő lépcső aljában, revolverrel fölbélte magát. Az elősört rendőrök ott találták a vérben. Telefonoztak a mentőkért, de az orvosnak már nem akadt dolga: az életűnt ember meghalt. A zsebében talált iratokból, levelekből

hamarosan megtudták, hogy kicsoda. *Metzner* József négy levelet hagyott hátra. Írt a feleségének, a kitől nagy szeretettel búcsúzik, s elmondja, hogy zilált anyagi viszonyai kényszerítették az öngyilkosságra. Ugyanezzel okolja meg szomorú tettét abban a levélben is, a melyet *Dréher* János, az államnyomda igazgatója számára hagyott hátra. Levelet írt a rendőrségnek is. A negyedik levelet bátyjának, dr. *Metzner* Sándor, kecskeméti jogakadémiai tanárnak írta a szerencsétlen sorsú tisztviselő. Az államnyomdában *Metzner* három napja a pénztárost is helyettesítette. Megbízható embernek ismerték, mégis tüstént el kellett rendelni a rovascsolást. A kulcsokat elhozatták, a vizsgálat megtörtént, de mindent a legnagyobb rendben találtak. Az élet gondjaitól megkínzott ember a legválságosabb helyzetben sem nyúlt idegen pénzhez.

Klerikalizmus az iskolában. A budapesti jezsuitáknak a Mária-utczában székelő középiskolai Mária-kongregációja megalakította, negyvenöt diákból, a sajtó-szakosztályt. Tagjai, az iskolásfiúk, a főváros dohánytözsédit járják be, hogy a kongregációtól kapott nyolcz filléren a klerikális lapokat addig kérjék, a míg azokat ott állandóan nem tartják. — A Mária-kongregációban tovább olvassuk, hogy Zomborban és egyéb városokban az apácák, a jezsuiták budapesti Kongregáció-Otthona javára, az iskolában, tanítás idején, a kis gyermekek közt sorsjegyet árúsítanak. Csupán Zomborban 400 sorsjegyet adtak el a gyermekekkel. A budapesti jezsuiták a hozzájuk járó középiskolai diákokkal alapítókét hordatnak össze. A kiskorú gyermekek «kötelezték» magukat, hogy önállósításuk után, az általuk jegyzett összeget részletenkint, vagy egészben befizetik. A jegyzett összeg eddig 6400 koronára bug.

Szinielőadás Hétháron. A héthársi csipkeverő-iskola növendékei folyó hó 3-ikán, *Torbik* Gizella szaktanítónő vezetése mellett, igen sikerült s látogatott jótékony célú szinielőadást rendeztek. Előadásra került *Lőcsei* Emma: a «Jó szív» cz. vígjátéka és *Móra* István «A gyűrű» cz. kétfelvonásos színműve. A növendékek jól betanult és begyakorolt szerepeiket jó magyarsággal adták elő s a közönség a legteljesebb elismeréssel adózott a rendezőnek s a szereplő növendékeknek. A szereplők jól megértették szerepeiket s mély érzéssel juttatták kifejezésre a főbb gondolatokat. A két színdarabot egy-egy monológ követte. Az egyiket, *Gabányi* Árpád «A levél» címűt *Schwarcs* Jetti, s a másikat, ugyancsak *Gabányi*ét, «Férjet keresek» címmel *Schwarcs* Regina adta elő kifogástalan tag- és hanglejtéssel. A közönség zajos tapsa jutalmazta őket. Az előadáson Héthárs egész intelligenciája s annak élén *Brühl* prépost és a szolgabírói kar, a vidékről dr. *Szlávik* M. és dr. *Dobay* J. vett részt. A felülírtakkal együtt az estély előadása a csipkeverő-iskolának szépen jövedelmezett. Öröndetes dolog, hogy kellő vezetés mellett ilyen kisebb helyeken, egyszerűbb leányokkal is rendeznek magyar nyelven ilyen szép és mulattató előadásokat. Vivant sequentes!

Gázmotorkezelő-tanfolyam. A kassai állami felsőipariskolánál gázmotorkezelő-tanfolyam nyílt meg, a mely április 1-jétől május közepéig tart. A tanítás heti 8 esti órában megy végbe s ezen kívül a nappali órákban gyakorlatok tartatnak. Bővebb tájékoztatást az iskola igazgatóságánál, vagy a kereskedelmi és iparkamaránál nyerhetni.

Bakkancs-szállítás. A honvédcsepapok által igényelt bakkancs- és könnyű cipő 50%-a, vagyis 14,200 pár lábbeli, a hazai kisiparosoknál rendeltek meg. Erről a honvédelmi miniszter rendeletében azzal értesíti a kassai kereskedelmi és iparkamara a kerületébe tartozó lábbelikészítő iparosokat, hogy az ajánlatok április 15-ikéig a kereskedelmiügyi miniszterhez a kamara által fölterjesztendő. A szállítás föltételei a kamaránál megtekinthetők.

A törökországi utazás programja. Az ország számottevő gazdasági érdekképviseletei, illetve kamarái mozgalmat indítottak az iránt, hogy kereskedőink és iparosaink a törökök tavalyi látogatásait viszonzozzák. A kongresszus programját most küldte szét a szervező-bizottság. Ez a program a következő: Budapestről indulás május 1-jén délután. Konstantinápolyba érkezés május 3-ikán reggel; Konstantinápolyból indulás május 6-ikán este, Szalonikibe érkezés május 7-ikén este. Szalonikiből indulás május 10-ikén reggel, Budapestre érkezés május 11-ikén délután. A pontos úttervet, valamint a Konstantinápolyban és Szalonikiben való tartózkodás programját, az ottani fogadó-bizottságokkal egyetértően, legközelebb fogják végleg megállapítani és annak részleteit a jelentkezőkkel közölni. Az utazás részvételi díja I. osztályban 510 kor., II. osztályban 450 kor. Ebben

az összegben befoglaltatnak: a vasúti költségek Budapesttől—Budapestig; elszállásolás és ellátás indulástól érkezésig, borraivalókkal, kiszolgálással és világítással együtt; kézipodgyász-, vám-, jegy- és útlevelezés, kocsiköltségek úgy az érkezéseknél, mint az indulásoknál (Budapesten kívül), a nevezetességek megtekintése és az ezzel kapcsolatos belépődíjak és borraivalók; kirándulásoknál a hajó- s alagút-költségek; kalauzok (vezetők) és útmarshall költsége. A jelentkezés határideje április 10. Jelentkezéseket a Kereskedelmi Múzeumhoz kell intézni 50 kor. foglalóval együtt. A részvételi díj hátralevő részét legkésőbb április 25-ikéig kell megfizetni.

Turista-estély Bártfán. A M. Kárpát-egyesület Eperjesi Osztálya minden pontjában sikerült estélyt rendezett f. hó 2-ikán, Bártfán, a városi színházban. A műsor első pontja a «Mogyoró» című, 1-felv. vígjáték előadása volt. *Toth* Margit, *Kohányi* Stefi, *Konrády* Mariska, dr. *Weiss* Móricz és *Mihalovics* József szerepeltek a darabban és tehetségükkel, tudásukkal, a színpadon való otthonosságukkal mindannyian hozzájárultak az előadás sikeréhez. *Cholnoky* Jenő, kolozsvári egyetemi tanár nagyszabású leírását Erdélyről *Vöröss* Sándor, az Osztály titkára olvasta fel és a képeket *Peskó* Ödön vetítette nagy szakértelemmel. Nagy tetszést aratott a zenesám: *Dostal* «Vágyódás» cz. triójának előadása. *Páll* Margit (hegedű), *Moskovics* Béla (zongora) az eperjesi zeneiskola kitűnő növendékei és bártfai szereplésükkel eddigi sikereik számát gyarapították. *Dancs* Andor (mélyhegedű) határozott zenei tehetség. Játékát, érzéssel teljes előadását méltán illeti az elismerés. Az előadás után táncz volt és a vidám mulatság csak a reggeli órákban ért véget. Az estély rendezésében az oroszlanrész a bártfai választmány tagjaié, a kik résztvesznek az Osztály munkájában és ez alkalommal is nagy szeretettel fogadták az eperjesi vendégeket. Az estély tiszta jövedelmét a Tátrában létesítendő obszervatórium céljaira fordítják.

Rabbi-iktatás Sebeskellemesen. A sebeskellemesi aut. orth. izraelita hitközség újonnan választott, kerületi rabbiját, *Klein* Sámuel, márczius 29-ikén, fényes ünnepély keretében iktatta be rabbiszékébe. A hitközség képviselőtestülete új lelkipásztorának Kassáig eléje ment. Az eperjesi vasútiállomásnál az eperjesi orth. és neolog hitközségek küldöttsége is csatlakozott hozzá. Innen hosszú kocsisorban indultak Sebeskellemesre, a hol *Bárkány* Leó, a sebeskellemesi izr. hitközség elnöke, a templom bejárata előtt fogadta az új rabbit. Sikert kívánt új állásához. Ezután *Klein* Sámuel rabbi tartotta székfoglalóját, gyönyörű színekben ecsetelvén a rabbi feladatát. A beiktatási ünnepélyen, az említett küldöttségeken kívül, képviseltették magukat a kolozsvári, a lemesai, a kisszebeni és tapolyhanusfalvai orth. izr. hitközségek.

A bosnyák postautalvány-tarifája megváltoztatása. A Magyarország és Bosznia-Hercegovina közötti postautalvány-forgalomban április elejével az Ausztria és Magyarország között jelenleg érvényes tarifa lépett hatályba.

Siketnémák fölvétele. A siketnémák «Cházár András» áll. s., jolsvai intézetének első osztályába a szept. elsejével kezdődő, 1910—1911. iskolai évre 30 — hat-tizenéves korú — siketnéma és nagyothalló növendék fog, nemre és vallásra való tekintet nélkül, felvételni. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek 11,158—1904. sz. rendelete értelmében elsősorban a Gömör-Kishont-, Abauj-, Torna-, Szepes- és Sáros-vármegyék területén élő siketnémák kérvényei veendőek figyelembe. A teljesen vagyontalan szülők gyermekei ingyen ellátásban s nevelésben részesülnek. Beszédképtelenség: dadogók, hebegők stb. szintén felvételt nyerhetnek. Közelebbi felvilágosítást szíves készséggel ad az intézet igazgatója.

Az egészségügyi szolgálatot Sárosvármegyében, az 1908. évben ellátták: 28 orvostudor, 12 okleveles gyógyszerész, 41 okleveles és 113 főorvosi képesítéssel bíró, valamint 243 járásorvosi képesítéssel bíró bába, 328 járásorvos által képzett és 16 nem képzett halottkém. A hatósági orvosok száma 14 volt, és összes illetményeik 42,087 koronát tettek ki. A miskolczi, alsóbbrendű tanfolyamon 31 bába képesített és ösztöndíjjal ellátott három bába nyert oklevelet.

Államsegély-utalványozások. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kopecsák Antónia kolossói r. k. el. isk. tanítónő részére 900, Ríhtárcsik János bélavézei g. kath. el. isk. tanító részére 366, Gress Andor felsőcsérnyei g. kath. el. isk. tanítónak 234, Gleviczki Géza lászkaei r. kath. el. isk. tanítónak 800 kor., fizetékiesztítő és Petricskó Győző reggelli g. kath. isk. tanítónak 200 kor., fizetékiesztítő pótállamsegélyt; Deák Ilona tapolybesztercei r. k. tanítónőnek 200, Molcsán Aladár tapolyhanusfalvai r. k. isk. tanítónak 200, Ríhtárcsik János bélavézei g. kath. isk. tanítónak 200 és Maslej Róza óruzsini r. k. tanítónőnek 200 kor. első, évtődös korpótlék-államsegélyt engedélyezett.

tegetéseit
észesült a

tásra.

y a panasz,
védelem-
észtést. A
lenére u. i.
ültetnek s
edig egyes
felmutatni

s Ma-

Eper-

lnőke dr.

és Lovik

r Lichtig

sz-estélyt

szad szer-

tőtítkára.

e borszesz

mint olcsó

nál, sebek-

al együtt

A gyógy-

Tuchlau-

ereskedé-

rendő az

nielő-

nü közö-

ster utolsó

programm

anyi Miczi

elte a kö-

a találó

es előadás

nyagar és

ben meg-

czia nem-

th Miksa

ves képet

vetkezett,

hegedű-

a pont is.

Szekeless

dvözölte a

it. Úgy a

ről tettek

a vezető

Adrienne,

ly, Müller

zky Judit,

nyi Ella,

yesen ki-

zesült. Az

midés» cz.

i komédia

s játéku-

zést nyer-

nni Elza,

A minden

közönség

vén, hogy

ványait a

egyaránt.

tógó

t nevében

züllésnek

ek kitett

éhez akár

ogatással

vő Sáros-

erre való

és annak

des, pár-

Sárosmegye,

: EPERJESI

BÁTFÁI

KISEBEN

városok és

Sárosmegye

közönségének

színterére

350 oldal

terjedelmű

Árja 30 kor.

Postaármentve

5 kor 30 fill.

Kösch Árpád

könyvtartó

intézetében

Eperjesen.

Az első magyar öntöltő-toll.

A magyar elme életrevalóságáról tesz tanúságot, hogy derék iparos, Darvas Vilmos, devecseri lakos, vállalkozott elmés találmányával az idegenből behozott öntöltő-tollaknak kiszorítására. A Darvas-féle öntöltő-toll működése a hajcsövesség törvényének alkalmazásán alapszik. A tinta nem folyik ki belőle semmiféle helyzetben sem; minden időben jól működik; szóval mindenkép megérdemli ez a hasznos, kis jószág, hogy kedvelté váljék a magyar közönség körében. Az aranytollal felszerelt, Darvas-féle öntöltő-toll az ország minden papirkereskedésében kapható. (Ismeretést ingyen küld a feltaláló: Darvas Vilmos, Devecser.)

Hosszabbodnak a nappalok.

Áprilisban a nappalok fokozatosan hosszabbodnak, s míg elsején a nappal hossza 12 óra és 45 perc, a hó végéig 35 perczel nő. Az időjárás, Herschel szerint, 16-ikáig nedves és szeles, 24-ikéig hűvös, sok esővel, a hó vége pedig változó.

IRODALOM.

Turáni dalok. Mondái és történelmi hőseinek. Zempléni Árpád új verses kötetében valóban új világot nyújt az olvasónak: az ősi szittya mitszők világát. Az ural-altaji népek népköltési hagyományából merítette a szerző e világtörténeti körképének néhány jellemző darabját. Régi pogány mondák isten alakjai kezdik a sort: Numi Tarom, égisten, a mongol népek Zeüze, Jelempi, a világteremtő turáni Prométheusz, Kant, Torem hadisten, Völund napisten, a germanoknak is kedvelt és nepszerű Ős-kovács, Istár, a babilóni szerelem-istennő, minden Vénusok őse, merülnek föl a hitregés őskorból. Az ókori történelmi időkől Nabukudrusz-ur és Atila alakja nyomul legjobban emlékezetünkbe. Magyar tárgyai közül a pompás humorú «Szentgalleni kaland» ködmenes huszárai, továbbá a halálszejtelmeztől gyötört Lavotta és a kufsteini vártagságát hősileg szenvedő gróf Teleki Blanka alakja legturániabbak. A kötetet, végtelenül komor képekkel a «Tűzön» című regé zárja be, mely arjak és sárgák élethalál-küzdelméről énekel, melybe az emberiség belepusztul, Napisten elmenekül, a szárazföld pedig visszatűnyed az óceánba, melyből a világteremtő Jelempi egykor kiemelte. Harmadtízszáz lapon negyvenöt kisebb-nagyobb költeményt kapunk a kötetben azoknak a mongol-féle népeknek mondáiból és történetéből, melyekhez a magyar is tartozik. Gazdag változatosság, jellemző vonalak, sötét és vidám színek és az időbeli és térbeli távolságokat figyelembe véve, meglepő összhang vonul át e világképen. Zempléni magyar nyelve és verselő művészete ez új munkájában legjobb klasszikusainké mellé állítható. A «Turáni dalok» Budapesten, a Franklin-Társulatnál jelent meg s minden hazai könyvkereskedésben kapható. Ára tűzve 5 kor., stílszerű díszkötésben 8 kor. (M. G.)

20 év óta bizonyul

a Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávét kitűnő pótléknak a babkávéhez és helyette is, ahol az izgató hatásai miatt tiltva van. Gyermeknek részére nem létezik egészségesebb kávé-ital, mint a tiszta Kathreiner.

Hogy virulnak annak élvezése mellett!

Keskenyvágányú vasuti anyag

4000 m. sín és hordozható vágány, billenőkocsik, kitérők és fordítók :: **jutányosan átadók.**

Érdeklődők irjanak „M4320” jellege alatt Mosse Rudolf hirdetőirodájába, Budapest, Nádor-utca 11.

Felelős szerkesztő:
Dr. Obetkó Dezső.

Kiadótulajdonos:
Kösch Árpád.

NYILTÉR.

Vescebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és közszenynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór és Lithion tartalmu GYÓGYFORRÁS

SALVATOR

Kitűnő sikerrel használtatik.

Forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Kellemes ízű. Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Állandó összetételű.

Első rangú gyógyvíz és diaetikus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy hógysavas lerakódásokban, vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyeredményekről szóló bizonylatok és egyéb forrásleírások ingyen és hármintve állnak rendelkezésre.

Eladási árak Eperjesen:

1/2 literes palack	32 fillér.
3/4 " "	40 " "
1 literes palack	48 " "

Az üres, tiszta és eredeti Salvator-palackzok a következő árakon vétetnek vissza:

1/2 literes palack	6 fillér
3/4 " "	7 " "
1 literes palack	9 " "

Eperjesi főraktár: Mikolík Istvánnál.

Kérem, ne beszéljen ostobaságot!

Ki tudja, mit fogadott el sződeni ásványpasztilla helyett! Az igazi Fay-féle, a melyben a sződeni gyógyforrások vizének minden hatásos alkotórésze benne van s nem hagyja cserben az embert, a ki nyakfájás, köhögés, rekedtség, elnyálkásodás és gégehurut ellen használja. Csak mindig a valódi Fay-féle sződeni ásványpasztillát kell kérni, a melynek doboza 1 kor. 25 fillérbe kerül és minden idevágó üzletben kapható.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére: W.Th. Guntzert cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/1. Grosse Neugasse 17.

Bártfafürdőn a „Kőhegy” NYARALÓK és „lbolya”-eladók.

A telek 1120 négyszög-öi, mely örökberletet képez. Az egyik nyaralóban 6 szoba, a másikon 10 szoba van a szükséges összes mellék-helyiségekkel. Külön kertész-lakás, pincze, árnyas kert, tennis-pálya stb. Bártfafürdő legjobb helyén fekszik. Összes helyiségek butorozva. A nyaralók a helyszínén a kertész útján bármikor megtekinthetők.

Bővebb felvilágosítást nyújt **dr. Környei Géza ügyvédi irodája** BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 28.

Félárban kapható, s ragadja meg az alkalmat, a míg a készlet tart.

Egy gyáros készletét jutányosan megvettem s abban a helyzetben vagyok, hogy valódi angol zephirek méterje 28—35 kr.-ért, viharerős vásznak (28 méteres) végenként 4 frt 50 kr.-ért kaphatók. Úgyszintén az összes férfi- és nőidivat-árúk jutányosan kaphatók Sziklai Samu divatüzletében, Eperjes, Fő-utca 107., a Kollégiummal szemben.

Nyári lakóház.

A kálváriai hegyikertek 59. sz. alatt két szoba, konyha, pincze, fatartó és hozzátartozó kerttel együtt szabad kézből **eladó.**

Bővebb felvilágosítást ad Merényi Sándor, Szél-u. 4.

Terv-pályázati hirdetmény.

Az eperjesi ág. hitv. ev. első egyház-köztség elemi fiú- és leány-, valamint polgári leányiskolája terveinek elkészítésére nyilvános pályázatot hirdetünk.

Első díj 500 kor., második díj 300 kor.

A pályatervet aláírás nélkül, zárt, jelígyes levél kíséretében 1910. évi június hó 1-5. napjának déli 12 órájáig az egyházköztség lelkészi hivatalánál nyújtandók be. A később érkező, vagy a pályázati feltételeknek meg nem felelő tervek nem vétetnek figyelembe.

Az építési program és helyrajz a lelkészi hivatalnál díjtalanul megszereshető.

A pályázat eredménye fölött, föllebbezés kizárásával, egy bizottság határoz, a melynek elnökei:

Korbély Géza lelkész, az iskolasz. egyh. elnöke és dr. Mikler Károly, az iskolaszék világi elnöke; tagjai:

1. Bretz Sándor, Eperjes sz. kir. város építész,
2. dr. Csatáry Ágost, egyet. magántanár, orvos,
3. Durst Győző, polg. iskolai igazgató,
4. Faragó József, okl. mérnök, Eperjes szab. kir. város tanácsosa;
5. dr. Flórián Károly, jogakad. tanár;
6. Gömörly János, főgimn. igazgató.

A pályaterv beadása által minden pályázó elismeri, hogy a pályázati feltételeket ismeri.

Pályázati feltételek.

Az építés összes költsége, a vízvezeték, csatornázás, fűtés, világítás és szellőztetés, továbbá a telekrendezés költségeivel együtt 80,000 kor.-nál több nem lehet.

1. A pályatervet közlő az általános elrendezést föltüntető helyrajz 1:1000, a homlokzati rajzok, metszetek és az egyes emeletsorok alaprajzai 1:200 arányban készítendő.

2. A terv ismertetésére magyar nyelven szerkesztett részletes leírás készítendő.

3. Az építés költségeit egy, a beépített köbtartalom alapulvétele mellett készített költségvetés tüntesse föl. A köbtartalom, alapinczézett helyiségeknél a pincze fenekétől, alá nem pinczézett helyiségeknél a föld szintétől a párkány felső széléig számítandó. Az egységár köbméterenként 20 korona.

4. A beadott tervek a pályázat eredményének kihirdetéséig nem adatnak vissza.

5. A díjazott tervek az egyházköztség tulajdonába mennek át és az egyházközségnek joga lesz a nem díjazott tervek közül is bármelyiket 200 kor.-ért megvenni.

6. A munka- és részletterveket illetően az egyházközség fenntartja magának a szabadrendelkezési jogot.

7. A nem díjazott, illetve meg nem vett pályatervet a felbontatlan jelígyes-levéllel együtt, a pályázat eredményének kihirdetésétől számított négy héten belül, az átvételi elismervény, vagy feladóvevény bemutatása esetén a pályázóknak visszaadandók.

E határidőn belül át nem vett tervek is az egyházközség tulajdonába mennek át.

Kelt Eperjesen, 1910. évi április hó 8. napján.

Az eperjesi ág. hitv. ev. I. egyházközség iskolaszéke:

Korbély Géza, dr. Mikler Károly, egyházi elnök. világi elnök.

Hirdetmény.

Az eperjesi ügyvédi kamara ezennel a közönség tudomására hozza, hogy a szegényeknek teljesen díjtalan tanács-
csal és utbaigazítással való ellátására,
ügyes-bajos dolgainak elintézésére

népirodát

szervezett, mely működését 1910. évi május hó 1-jén délelőtt 10—12 óra között Eperjesen, az ügyvédi kamarának Kossuth Lajos-utcza házában kezdi meg és melynek hivatalos órái minden hét vasárnapján d. e. 10—12 órák között fognak megtartatni.

Dr. Szehtó János, kam. titkár, Dr. Propper Adolf, kam. elnök

„Westminster“ gummiköpeny

kis táskával, mely a köpeny megőrzésére szolgál, varrva és ragasztva, igen kicsire összehajtható, utazásra igen alkalmas, ára 23 korona

«FLIEGER» «SKETS»

felöltők

legelegánsabb kivitelben
Spitzer Mór
úri-ruha áruházában
kaphatók.

MEGNYILT!

SAVOY- nagyszálloda

VIII., József-körút 16 BUDAPEST, VIII., József-körút 16.

A főváros legmodernebb és legújabb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában. Lift. Vacuum cleaner. Villanyvilágítás. Társalgóterem. Legnagyobb kényelem. Előkelő étterem és kávéház. Interurban telefon. Mérsékelt árak, szobák 3 kor-tól feljebb, fűtés-, világítással együtt. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. — Villamos vasút-közlekedés az összes pályaudvarokkal.

MEGNYILT!

A főváros legszebb útvonalán, nyugodt és előkelő helyen.

HERKULES MOTOR VÁLLALAT
BUDAPEST V. VACZI-ÚT 30.

ELISMERT LEGHIRESEBB CSÉPLŐKÉSZLETEK TELJES JÓTÁLLÁSSAL

ELSŐRENDŰ SZIVÓGÁZTELEPEK ÜZEMKÖLTSEGE.

ÜZEMBEN BÁRMIKOR MEGTEKINT HETŐK.

LŐERŐ ÓRÁNKINT KB. 1½-2 FILLÉR

ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA. ÁRJEGYZÉK INGYEN.

Az 1868. év óta forgalomban Berger gyógy- és hygienikus szappanai.

Óvakodjunk

E megjelölések: Berger kátrányszappana, Berger glicerin-kátrányszappana, és Berger kén-kátrányszappana, Berger gyógy- és hygien. szappanai cégünk részére mint szóbeli védjegyek és azok kivül e pótlásokkal: **valódi és eredeti** védve vannak. Minden elárúító, ki ezen kizárólag valódi és szóbeli védjegyekkel biztosított, 40 év óta kipróbált Berger-féle szappanok helyett más készítményt csempész be, megsérti védjegyjogunkat.

A mi szappanaink a valódiság jeléül az itt lenyomatott védjegyet és cégjelölést viselik.

Tessék tehát ezen két ismertetőjellel ügyelni és kifejezetten Berger-féle szappanokat kérni, mint a következő cég gyártmányait:

G. Hell & Comp., Troppan.

Kapható a magyar-osztrák monarchia és a külföldi gyógyszer-táraiban és szakkabavágo üzleteiben.

RÉVÉSZ ÉS TÁRSA

Petzold-vasművek motorgyár kizárólagos képviselői
BUDAPEST, V., Lipót-körút 21. sz.

Viaghiri Petzold-motorok!

Oleó árak! Oleó üzem!

Garantált elsőrendű IDEAL' benzinmotor, benzin lokomobil, — szivó-gáz motor, nyersolaj-motor, — Diesel-motor, malom berendezések.

Szakszerű, lelkiismeretes kiszolgálás!

Viszontelárúsítókat keresünk!

MERÉNYI SÁNDOR

építőmester ■ Eperjes, Szél-u. 4.

Elvállal új építkezési, átalakítási, javítási, valamint kőműves- és ács-munkákat. Tervekkel és költségvetésekkel, a legmérsékeltbb árak mellett, szívesen szolgál. ::

FISCHER JÁNOS mérnök, malomépítész, Budapest V., Nádor-utca 35. szám. Sürgőncim: TURBINA.

Cséplőkészletek MUNKTELL eredeti svéd nyersolajmotor és lokomobilok BENZIN- és szivógáztelepek

Legmészebbmő szavatosság, legbiztosabb üzem. Árjegyzék és költségvetés ingyen.

MIKULIK LAJOS, EPERJES

VÍZVEZETÉK-, SZIVATTYÚ- ÉS CSATORNÁZÁSI BERENDEZŐ

Tervez és készít VÍZVEZETÉKET gazdasági telepek, kastélyok, bérházak és nyaralók részére mindennemű erőhajtással, szivattyúval. CLOSETEKET mindennemű szerkezetben. FÜRDŐ-BERENDEZÉSEKET öntöttvas-, zománczott- s horganylemez-kádakkal és zuhanykészülékkel.

CSATORNÁZÁSOK cémentbeton-, kőagyag- és öntöttvas-csővekből. ÉPÜLET- és DÍSZMŰBÁDOGOS-munkákat. Az összes munkáknál, valamint javítások- és átalakításoknál a legelőnyösebb árak számíttatnak.

Iroda és mintaraktár: Fő-utca 23. Lakás: Fő-utca 37. szám.

Globin

legjobb czipőtisztítószer

Határozottan Fr. Schulz-féle „Globin“-t kerjen.

Motorok **Gazdák!** **Gőzgépek!**

Ha elsőrendű gépet akarnak venni, kérjék nek árjegyzéket Európaszerte hírneves ::

magánjáró és vontatható benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészletek!

Benzinmotoros kötőrő-, faaprítógépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.

Stabil benzinmotorok. Szivógáztelepek.

Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utca 2. sz.
Sürgőnczim: „Világosság“ Budapest.

5500

közjegyzőileg hitelesített orvosi és magánbizonyítvány igazolja, hogy a

KAISER-féle
MELL-KARAMELLÁK
a 3 fenvővel

a **Köhögést**

rekedtséget, nurutot és nyakacsodást, torokgyulladást, gőrcsőt és hókhurutot a legjobban távolítanak el. Csomagok ára 20 és 40 fillér, doboz 60 fillér.

Kapható:
SCHOLZE ALFRÉD
czukrászdája- s kávéházában és
LEFKOVITS EMIL
fűszer- és csemege-kereskedésében EPERJESEN.

ÜGYNÖKÖK

legmagasabb jutalék mellett magyarországi elsőrendű ablakroletta és zsalusiagyár részére felvétetnek. Olyanok kik már ezen szakmában dolgoztak, előnyben részesülnek.

Ajánlatok:

FRIEDMAN KÁROLY

butor- és redőnygyára, Pécs.

ROPS**Modell 1910****1910-es modellünk újításai:**

Intenzív lángzó. Gyorsan forral. Kevés szeszt fogyaszt. Erős alkatrészei kivethetők és tisztíthatók. Művészi galvano-bronz kivitel. Hozzáadva biztonsági gyorsfűzőnk eddigi előnyeit, a

'Rops' 1910

a jelenkor legszebb, legtarthatóbb, legbiztosabb és legtakarékosabb asztali tűzhelye. Ha feldül, elalszik! A szesz ki nem folyhat!

Ára Budapesten: 4.— korona.

Régi, használt példányokat a gyár 2 korona 50 fillér ráfizetéssel 1910-es modellre cserél át.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

.ROPS Fémárúgyár Részvénytársaság

Budapest, V., Váci-út 74/70.

Helyi elárúsítók: Dahlström Károly, Lavotha Ödön, Luchs Ede és Társa, Moskovits Gyula, Tauth Viktor. Vidéki képviselők kerestetnek.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmagasabb gyomor és altest-bántalmak, gyomorgörcs és gyomorhív, rögzített székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítetnek.

MOLL-FÉLE SÓBORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító beürzősülési szer köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy önzott eredeti üveg ára 2 kor.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására és aponálására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Főszékhely: Pécs.

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Pécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utárvet mellett teljesítetnek.

A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Védjegy: „Horgony”**A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényénél, osztnál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be vásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegben K-80, K 1.40 és K2.— és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroslához”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

: Porosz-köszén, : kovács-szén, bányá- és légszesz-pirszén

szállításokat bérmentve, bármely vasút-állomásra, ipari, cséplési, központi, valamint házi-fűtési célokra pontosan és legjutányosabban eszközöl

URBÁN S. L. Budapest, V. kerület, Mérleg-utca 2. szám.

Telefon 9-57 és 160-93.

■ Jól bevezetett vidéki képviselők felvétetnek.

Jakobovics Ármin és Testvére

első kassai butor-mintaterme és butor-árúháza

Kassán, Fő-utca 39. szám alatt (saját házában)

Telefon 171.

a székesegyházzal szemben.

Telefon 171.

Raktáron tartunk mindig legnagyobb választékú készletet szitárdan dolgozott butorokból, minden, most használt fában és stülben, úgymint: teljes

haló-, ebédlő-, úriszoba- és szalonberendezésekből,

luxus-, fantasia- és ülőbutorokból, szőnyegdivánok, ottománok és mindennemű matrácokból; úgyszintén elvállalunk mindennemű díszítési és kárpitosmunkákat is. Továbbá nagy raktárt tartunk szőnyegek- és függönyökben.

Raktár előszoba- és konyhabutorberendezésekből.

Szolgáljon továbbá a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy a főpapság, tisztikar, magasabb hivatalnokok és magánosok részére, valamint teljes menasszonyi berendezéseket úgy helyben, mint vidéken

kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk.

Dús raktár mindennemű rézbutorokban.

Speczialisták modern angol bőrbutorokban.

A nagyérdemű közönségnek figyelmébe ajánljuk a most létesített külön osztályt

tömörfa (massiv) butorokban,

a mennyiben egy elsőrangú tömörfa-(massiv)-butorgyárnak a kizárólagos elárúsítását, illetve képviseletét Abauj-Torna-, Zemplén-, Sáros- és Szepesmegyék

részére átvettük, és ezen kitűnő gyártmányból jutányos árszabás mellett állandó nagy raktárt tartunk. Különösen ajánlható ez a tömörfabutor szállodák, jürdőhelyek és villák berendezésére.

Képes arjegyzék kivanatra bérmentve.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra!

Gyümölcsfacsemeték

Sétányfák, Díszcserjék, Túlevelűek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsűek stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK (I-szima áru)

európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. (Oktató díszárjegyzék kivanatra ingyen.)

FISCHER és Társai.

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Országszerte híre járja:

A «Keil-Lakk»-nak nincsen párja,

Pompás fényben a padló,

«Keil-Lakk» amellett olcsó.

A ki egyszer ilyet használ,

Többet mást nem tűr a háznál.

Ajtó, mosdó, ablakpárkány

Oly fehér lesz, mint a márvány,

Ha fehér «Keil-Lakk»-ot veszünk,

S vele mindent jól befestünk.

Konyhabutor, asztal, szék,

Itt van «Keil-Lakk», azurkék,

Kertibútort fessünk zöldre,

Gyermekeknek öröme.

«Keil-Lakk»-ból van minden szín,

Kék, piros, zöld-rozmarin.

Szóval: ház vagy nyárilak,

Mindig legyen ott «Keil-Lakk»!

Mindenkor kaphatók:

VAJDICKA KÁLMÁN czégnél, Eperjesen.

Igló: Fogyasztási szövetkezet. — Kassa: Ifj. Novelly Sándor utóda. — Kisszeben:

Kassevits J. János.